

Cecilie Sandvad

Rådgivnings- og ernæringskonsulent i Diabetesforeningen

Ultraforarbejdede fødevarer

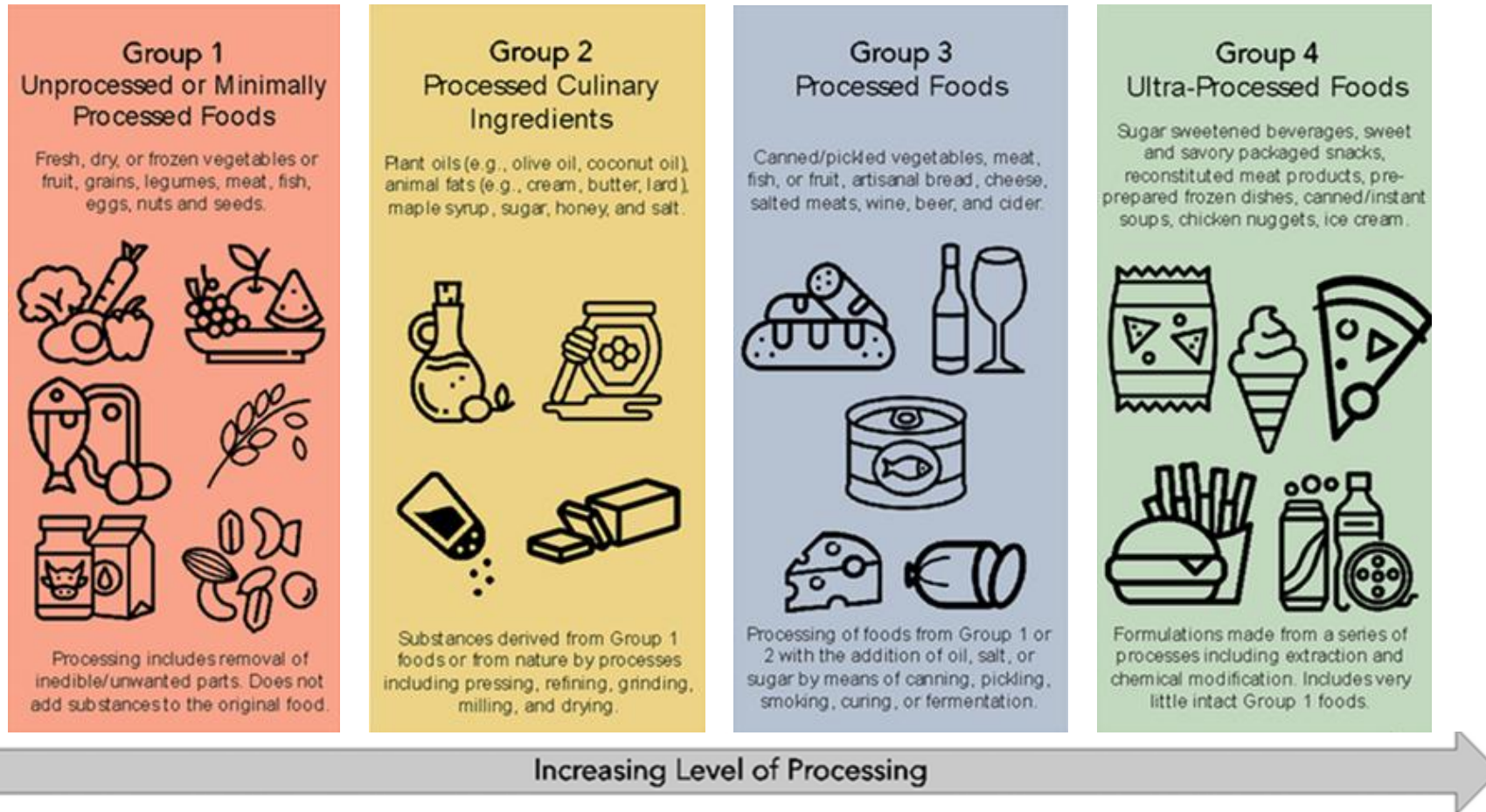
Hvad har Diabetesforeningen fokus på og hvorfor

Hvad er ultra- forarbejdede fødevarer?

NOVA klassifikationen

Monteiro, C (2009)

Hvad gør maden ultra-forarbejdet?

Processer

Ekstrahering
Ekstrudering
Hydrogenering
Raffinering
Formning
Fraktionering
Kemisk modificering
Isolering

Tilsætning

Industrielt forarbejdede ingredienser, der giver energi
HFCS, fructose, dextrose, melasse
Hydrogenerede olier eller
interesterificerede fedtsyrer
Proteinisolater

Kosmetiske eller holdbarhedsforlængende
Farvestoffer, smagsforstærkere,
farvestoffer, kunstige sødemidler,
fortykkingsmidler, emulgatorer,
geleringsmidler, fyldstoffer, etc.

Altså...

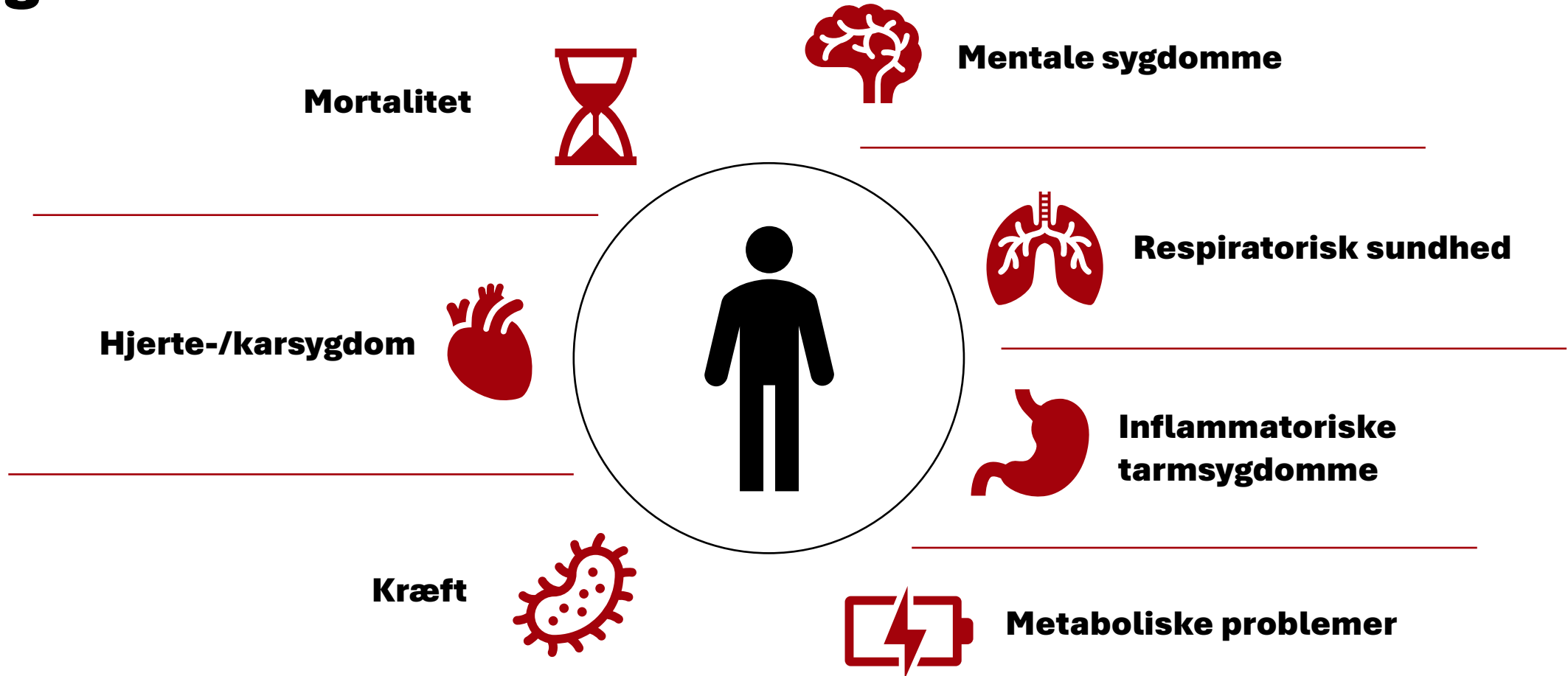

Ting du ikke kan gøre i dit eget køkken

Hvad siger forskningen?

Øget risiko

**En stigning i indtaget
af ultraforarbejdede
fødevarer,
på **10 procentpoint** af
energiindtaget**

Øget **risiko** for type 2-diabetes

25 % højere risiko (Duan et al. 2022)

12 % højere risiko (Chen et al. 2023)

17 % højere risiko (Dicken et al. 2024)

12 % højere risiko (Levy et al. 2021)

Ultraforarbejdet mad får os til at **spise mere**

Tyve vægtstabile kvinder og mænd i start trediveerne, indlogeret på forsøgshospital i 4 uger. Præsenteret for **ad libitum mad**, der kalorie- og næringsstofmæssigt var tilsvarende hinanden.

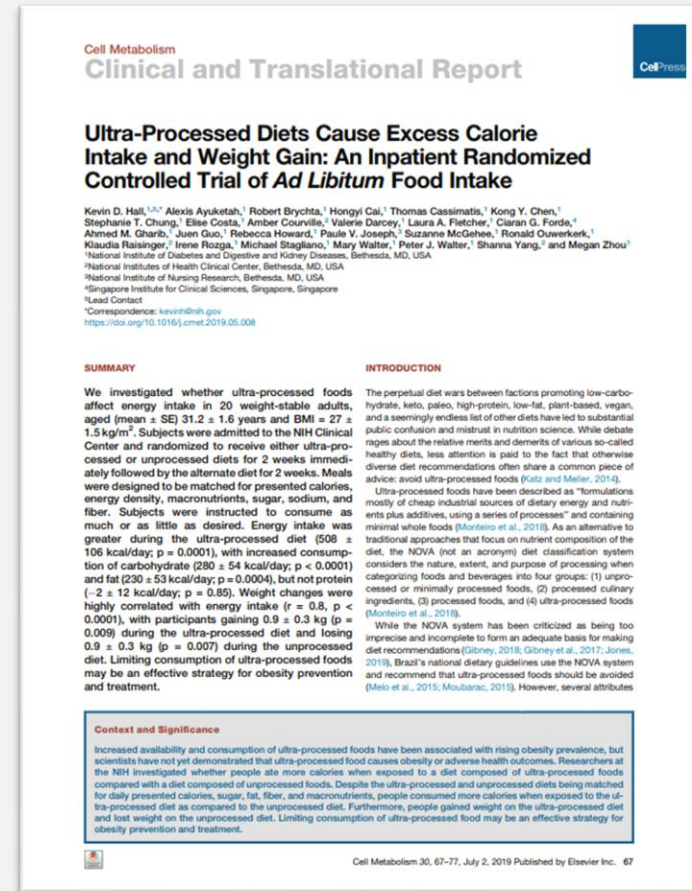
2 uger med ultraforarbejdet mad
2 uger med minimalt forarbejdet mad

Spiste i gennemsnit 500 kcal mere om dagen, ved ultra-forarbejdet mad

Deltagerne tog ca. 1 kg på, i de to uger de spiste ultraforarbejdet mad

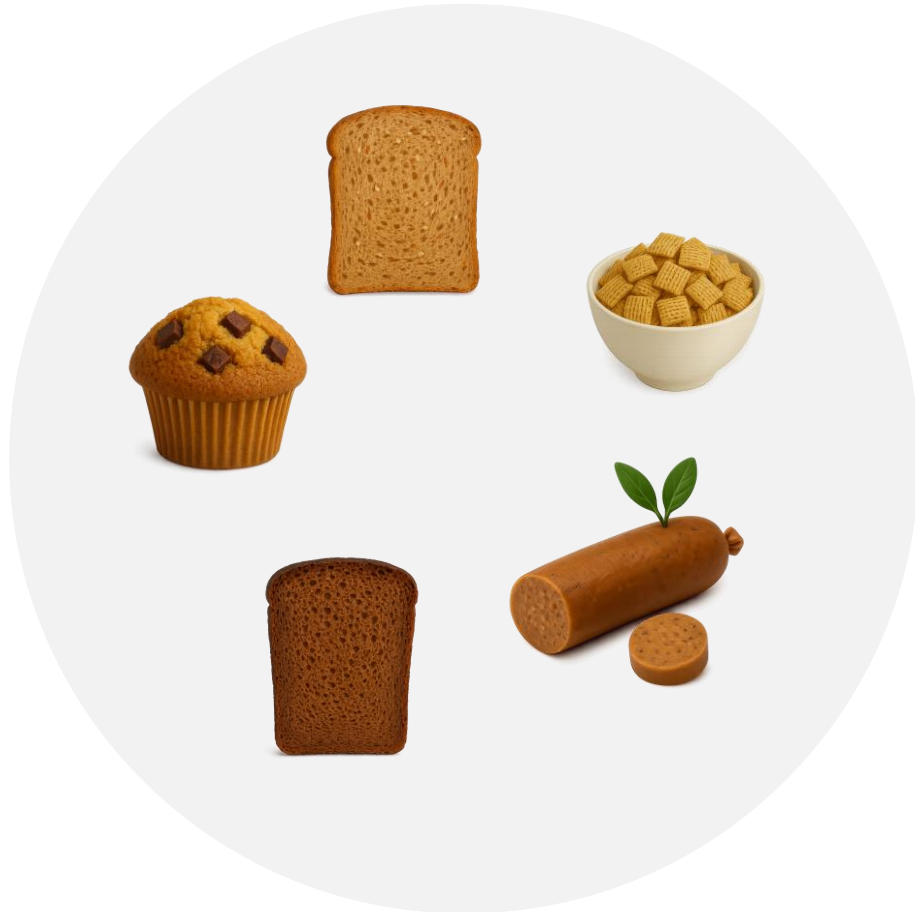

Hall, et al. (2019)

... men ikke al UPF er skabt lige

... men ikke al UPF er skabt lige

Hvad kan jeg selv gøre?

Hvordan spotter jeg dem i supermarkedet?

- ! De har en **lang ingrediensliste** med ord du ikke kender
- ! De indeholder tilsatte **sukkervarianter**, olier, eller **modificeret stivelse** (og ofte som en af de første ingredienser)
- ! De har en meget **lang holdbarhed**
- ! Fødevaren bryster sig af at have **særlige sunde egenskaber**

Brug mærkerne

Så er du sikret et
fuldkornsprodukt

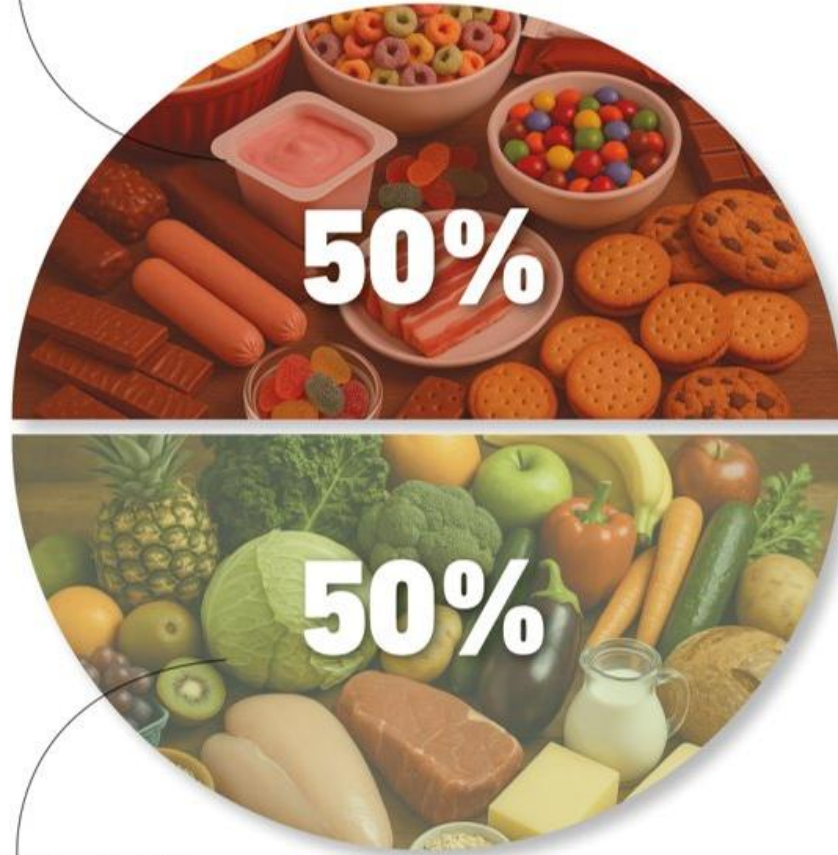
Mindre tilsat fedt,
salt og sukker

Men det siger ikke noget om forarbejdningsgraden

ULTRA-
FORARBEJDEDE
FØDEVARER

IKKE ULTRA-
FORARBEJDEDE
FØDEVARER

